अदृष्टधामत्वमुक्तास्वप्रकाशत्वमाह यदामनसउपरामः समाधिर्नतुसुषुप्ताविवलयः नचजाग्रत्स्वप्नयोरिवविक्षेपः तदाह नामरूपेरूप्येतेयेनतत्तथा तस्यउपरामेहेतुःदृष्टंदर्शनंस्मृतिश्च तयोःसंप्रमोषान्नाशात् तदायः केवलेनस्वरूपज्ञानेनप्रतीयते तस्मैहंसायशुद्धायशुचिशुद्धंमनः सद्मप्रतीतिस्थानं यस्यतस्मैनमः॥ २६॥ एवंभूतः केषांप्रतीयतइत्यपेक्षायामाह मनीषिणइतिद्वाभ्याम् विवेकिनोयंनिष्कर्षंतिविविच्यध्यायंति सनिर्वाणसुखानुभूतिर्ममप्रसीदतामितिद्वयोरन्वयः एवंनिष्कर्षतांप्रतीयतइतिभावः किमितिनिष्कर्षंतिस्वशक्तिभिर्गूढमप्रकाशमानम् कतिभिर्नवभिः पुनश्चत्रिवृद्भिः त्रिगुणाभिः सप्तविंशत्युपाधिभिर्गूढमष्टाविंशंनिष्कर्षंतीत्यर्थः यद्वा नवभिः प्रकृतिपुरुषमहदहंकारपंचतन्मात्ररूपाभिः त्रिवृद्भिः त्रिगुणात्मिकाभिः चकारात्षोडशविकाररूपाभिश्च कथंभूतंनिष्कर्षंति मनीषयांऽतर्हृदिसंनिवेशितंनिश्चलीकृतम् पांचदश्यंपंचदशसामिधेनीमंत्रैः प्रकाश्यम् अलौकिकंवन्हिमिवाहंकारास्पदादात्मनोऽन्यंपरमात्मानंनिष्कर्षंतीत्यर्थः॥२७॥ अशेषाविशेषायस्यास्तस्यामायायाः निषेधेननिर्वाणसुखेअ

यदोपरामोमनसोनामरूपरूपस्यदृष्टस्मृतिसंप्रमोषात् ॥ यईयतेकेवलयास्वसंस्थयाहंसायतस्मैशुचिसद्मनेनमः॥ २६॥ मनीषिणोंऽतर्हृदिसंनिवेशितंस्वशक्तिभिर्नवभिश्चत्रिवृद्भिः ॥ वन्हियथादारुणिपांचदश्यंमनीषयानिष्कर्षंतिगूढम्॥ २७॥ सवैममाशेषविशेषमायानिषेधनिर्वाणसुखानुभूतिः॥ ससर्वनामासचविश्वरूपःप्रसीदतामनिरुक्तात्मशक्तिः॥ २८॥ यद्यन्निरुक्तंवचसानिरूपितंधियाऽक्षभिर्वामनसावोतयस्य॥ माभूत्स्वरूपंगुणरूपबृंहितंसवैगुणापायविसर्गलक्षणः॥ २९॥

नुभूतिर्यस्य अप्रसक्तनिषेधासंभवात्प्रसक्तिमाह सएवसर्वनामासएवविश्वरूपइति तद्रूपत्वेऽपिवास्तवत्वाभावान्निषेधःसंभवतीत्याह अनिरुक्ताआत्मनिशक्तिर्मायायस्यसः॥ २८॥ ननुयदिकेवलयास्वसंस्थयाप्रतीयतेतर्हिसर्वनामत्वंविश्वरूपत्वंचानुपपन्नं वागाद्यगोचरत्वादित्याशंक्यसर्वैर्नामभिर्वाच्यंप्रत्यक्षादिदृश्यंचतस्यस्वरूपंवस्तुतोमाभूत्तथाऽपिमाययाघटतइतिश्लोकत्रयेणोपपादयन्नमस्करोति यद्यदिति यद्यद्वचसानिरुक्तमभिहितंधियानिरूपितंव्यवसितमक्षभिर्वाइंद्रियैर्निरूपितंगृहीतमुतअपिमनसाऽपिनिरूपितंसंकल्पितंयस्यस्वप्रकाशत्वंतस्यतत्स्वरूपंमाभूत् स्वरूपत्वाभावेहेतुः हियस्मात्तद्गुणानामेवरूपम् पाठांतरेगुणैर्वर्धितम् सतुगुणव्यतिरिक्तः यतोगुणानामपायविसर्गाभ्यांप्रलयोत्पत्तिभ्यांलक्ष्यतइतितथा चेतनाधिष्ठानंविनातयोरसंभवात् यद्वायस्यस्वरूपंमाभून्नभवति तस्मैनमइतितृतीयेनान्वयः॥ २९॥